

POLITIET

Justis- og beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep

0030 Oslo

Politidirektoratet

Deres referanse:

Vår referanse:

Dato:

20/160724 - 38

19.03.2021

Høringssvar - militærpolitiets behandling av opplysninger

Politidirektoratet viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 18. desember 2020 med forslag til endringer i politiregisterloven og politiregisterforskriften. Politidirektoratet har avgitt merknader til høringsnotatet punkt 2 om forslag til lovendring i høringsuttalelse av 5. februar 2021. Høringsfristen er 19. mars 2021 for innspill til høringsnotatet punkt 3 om forslag til forskriftsendring.

Departementet foreslår i høringsnotatet punkt 3 nødvendige tilpasninger i den generelle delen av politiregisterforskriften. I tillegg foreslås en ny del 12 i forskriften der man regulerer militærpolitiets behandling av opplysninger til politimessige formål. Departementet viser til at behandlingen foregår atskilt fra det øvrige av politiets virksomhet, og at det fremstår som fornuftig at dette skillet også synliggjøres i regelverket. Det foreslås at ny del 12 består av to kapitler. I nytt kapittel 68 gis generelle behandlingsregler, mens nytt kapittel 69 gir nærmere bestemmelser for militærpolitiets registre. Gjeldende del 12 om behandling av opplysninger i henhold til internasjonale rettsakter blir ny del 13, mens gjeldende del 13 om ikrafttredelse og overgangsregler blir ny del 14. I tillegg foreslås tekniske justeringer, herunder endring i henvisninger.

Politidirektoratet har forelagt høringen for underliggende organer og har i forbindelse med sitt høringssvar til lovendringsforslaget oversendt mottatte innspill. Oslo politidistrikt og Kripos har avgitt særskilte høringssvar i tilknytning til forslaget til endringer i forskriften. Disse følger vedlagt.

Politidirektoratets merknader

Kripos støtter i sin uttalelse forslagene til endringer i politiregisterforskriften, men har merknader knyttet til forskriftsreguleringen av militærpolitiets tilgang til registre og plassering av behandlingsansvar.

Politi- og høgskolen (PHS), som har avgitt samlet høringssvar til lov- og forskriftsendringene, mener at det er uheldig at det i forskriften er en reguleringssteknikk hvor for aktuelle bestemmelser er en henvisning til at øvrige kapitler skal gjelde "så langt det passer". Videre har PHS merknader til utkast til politiregisterforskriften § 69-1 om militærpolitiets reaksjons-

Politidirektoratet

og straffesaksregister. PHS viser til at politiregisterloven § 41 bestemmer at "alle straffer, andre strafferettslige reaksjoner og andre tiltak som er registrert i reaksjonsregisteret som følge av lovbrudd" anmerkes på uttømmende politiattest, og bemerker at det i proposisjonen bør fremgå at det er politiregisterloven § 9 og politiregisterforskriften § 44-4 om *politiets* reaksjonsregister som danner rammen for hvilke reaksjoner som skal tas med på en uttømmende politiattest.

Oslo politidistrikt uttaler generelt at de stiller seg negative til høringsforslaget, og fremholder at forslaget i sin nåværende form kan være i strid med overordnet regulering og betenkelig av flere grunner. Distriktet mener forslaget krever en bedre og grundigere tilnærming enn det som fremgår av høringsnotatet. Til forskriftsendringene bemerker distriktet blant annet at det er uklart hva gjelder rettslig grunnlag for registrene og at nytt kapittel 69 uttrykkelig burde regulere militærpolitiets registre etter samme modell som for politiets registre. Distriktet bemerker i likhet med PHS at formuleringen "så langt det passer" er en uheldig reguleringsteknikk. Distriktet viser også til at departementet i forslag til nytt kapittel 68 ikke har vurdert hvilke bestemmelser i politiregisterforskriften kapittel 44, 47, 48, 49, 53 og 54 som passer og ikke passer på militærpolitiets registre. Eksempelvis viser distriktet til at samfunnsoppdraget til politiet ikke nødvendigvis er sammenfallende med samfunnsoppdraget til militærpolitiet, og mange av bestemmelsene i politiregisterforskriften kapittel 47 passer etter distriktets syn ikke på militærpolitiets kriminaletterretningsregister. Videre har distriktet merknader til plassering av behandlingsansvar og klageinstans, samt til militærpolitiets tilgang til direkte søk i sine registre til disiplinære formål.

Politidirektoratet bemerket i høringssvaret til forslaget til lovendring at det framstår som uklart hvorvidt departementets forslag til lovendring med utvidelse av politiregisterlovens virkeområde etter § 3 åpner for at militærpolitiet får hjemmel til direkte søk i politiets opplysninger ved tjenestebehov etter politiregisterloven § 21. Etter senere kommunikasjon med departementet har vi forstått det slik at høringsnotatets bemerkning om at "behandlingen foregår atskilt fra det øvrige politiets virksomhet" innebærer en forutsetning om at militærpolitiet ikke vil ha en slik mulighet og at det vil framgå uttrykkelig av proposisjonen at lovendringen ikke innebærer at militærpolitiet omfattes av reguleringen som ellers gjelder politiet eller politiets registre. Politidirektoratet legger på den bakgrunn til grunn at forslagene til endringer i forskriften ikke vil få noen praktisk betydning for politiet og at en klargjøring i proposisjonen vil kunne ivareta det behovet for særlig regulering knyttet til tilgang til politiets registre og rammer for hvilke reaksjoner som skal framgå av politiattest som underliggende organer har pekt på. Politidirektoratet har ingen innsigelser til forslaget til regulering av militærpolitiets behandling av opplysninger i politiregisterforskriften.

Med hilsen

Geir Jonatan Sharabi
Fung. seksjonssjef

June Kristin Bellika
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:

Høringsinnspill - militærpolitiets behandling av opplysninger - Oslo politidistrikt

Høringsinnspill - militærpolitiets behandling av opplysninger - Kripos

20_03521-3HÅ_ringsvar - politiregisterloven og politiregisterforskriften - militærpolitiets
behandling av opplysninger

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Oslo politidistrikt

Deres referanse:

Vår referanse:
21/28572 - 1

Dato:
05.03.2021

Høringsuttalelse - militærpolitiets behandling av opplysninger del 2

Det vises til høringsnotat fra Justis- og beredskapsdepartementet av 18. desember 2020 om endringer i politiregisterloven og -forskriften knyttet til militærpolitiets behandling av opplysninger.

Oslo politidistrikt har tidligere gitt høringsuttalelse vedrørende forslaget til endringer i politiregisterloven i brev datert 28. januar 2021. Vi har fått utsatt frist til 6. mars 2021 på å gi merknader til forslaget om endringer i politiregisterforskriften.

Oslo politidistrikt er negativt til forslaget, som vi mener i sin nåværende form kan være i strid med overordnet regulering og betenkelig av flere grunner. Det krever en bedre og grundigere tilnærming enn det som så langt er gjort. Vi vil i det følgende begrunne dette nærmere.

Kort oppsummering om endringene i politiregisterloven

I del 1 i denne høringen påpekte Oslo politidistrikt at det etter vårt syn må foretas grundige vurdering av de krav som følger av EU-retten (LED/GDPR) før militærpolitiet inkluderes i politiregisterlovens saklige virkeområde.

Det ble videre påpekt at det kan skape nye utfordringer og uklarheter å inkludere en ny behandlingsansvarlig inn i en lov som er tilpasset politiet og politiets interne informasjonsutveksling. Politiregisterloven gjelder per i dag kun for politiets og påtalemyndighetens behandling av personopplysninger, jf. politiregisterloven § 3.

Loven har særlig tatt hensyn til behovet for informasjonsutveksling innad i politiet og at det skal være vid adgang til tilgang (ved direkte søk) i politiets sentrale registre internt basert på tjenstemessig behov. Videre har politiet samme overordnede myndighet som har iverksatt tekniske og organisatoriske tiltak for å ivareta personvern og informasjonssikkerhet for informasjonsbehandling i politiet. Det vil bli enda mer utfordrende å praktisere lovlig bruk av politiets sentrale registre dersom politiregisterlovens virkeområde utvides til å omfatte militærpolitiet og deres behandling av opplysninger. Dette kan innebære en adgang til å gi tilgang til politiets registre etter politiregisterloven § 21.

Oslo politidistrikt

Det er ikke synliggjort noen vurdering i høringsnotatet knyttet til kravene til lovlighet, nødvendighet og proporsjonalitet når det gjelder samhandling av opplysninger mellom politiet og Forsvarets militærpoliti og særlig problemstillinger knyttet til politiregisterloven § 21.

Reguleringen av militærpolitiets registre

Det fremgår i høringsnotatets punkt 3.2.3 at Forsvarets militærpolitiavdeling driver og fører eget reaksjons- og straffesaksregister, vaktjournal og lydlogg, personidentitets- og militæropplysningsregister, arrestjournal og opptak av lyd og bilde i militær arrest og et eget kriminaletterretningsregister for å ivareta sine oppgaver.

Det foreslås et nytt kapittel 69 i politiregisterforskriften som har bestemmelser om hvert av militærpolitiets registre, formålet med hvert register, samt at kapitlene som regulerer politiets registre gjelder tilsvarende for militærpolitiets registre "så langt de passer".

"Så langt det passer" er en gammeldags og svært uheldig lovgivningsteknikk som langt på vei er forlatt, og det er vanskelig å se hvordan det skal komme god og presis rettleiding og praksis ut av denne "avgrensningen". Dette er nokså unyttig både for militærpolitiets, som ikke kan forventes å ha samme kjennskap til politiregisterloven med forskrift som politiet, og det er vanskelig for politisære tilsynsorgan å ha tilstrekkelig innsikt i militærpolitiets oppgaver og innretning. Dette er utvilsomt svært kompliserte regler.

Politiets sentrale registre er vurdert opp mot samfunnsoppdraget til politiet og har eget rettslig grunnlag i politiregisterloven kapittel 3 og egne kapitler i politiregisterforskriften som regulerer hvert register særskilt. Reguleringen av politiets registre i lov og forskrift er komplisert for politiets egne registre. Når denne reguleringen foreslås å gjelde for militærpolitiets registre "så langt det passer" blir dette enda mer komplisert og uklart i forhold til hvilke krav til rettigheter og plikter som gjelder.

Det fremgår ikke av høringsnotatet eller i den foreslåtte reguleringen av militærpolitiets registre hvilke rettslig grunnlag registrene har eller om det er ment at de overtar hjemmelsgrunnlaget politiets registre har fått av lovgiver.

Krav til rettslig grunnlag fremgår flere steder i Direktiv (EU) 2016/680 (LED). Lovlighetsprinsippet følger av artikkel 4 nr. 1 bokstav a. Det vises også til artikkel 8 om nærmere krav til behandlingens lovlighet. Kravet til lovlighet presiseres i fortalen punkt 33:

"Når dette direktiv viser til medlemsstatenes nasjonale rett, en rettslig hjemmel eller et lovgivningsmessig tiltak, betyr dette ikke nødvendigvis en lov som er vedtatt av et parlament, med forbehold for den berørte medlemsstatens forfatningsregler. Denne nasjonale rett, denne rettslige hjemmel eller dette lovgivningsmessige tiltak bør imidlertid være klar(t) og presis(t), og anvendelsen bør være forutsigelig for dem som omfattes av den, i henhold til rettspraksis ved Domstolen og Den europeiske menneskerettsdomstol. Medlemsstatenes nasjonale rett, som regulerer behandlingen av personopplysninger innenfor dette direktivs virkeområde, bør som et minimum angi målene for behandlingen, hvilke personopplysninger som skal behandles, behandlingens formål, prosedyrene for å bevare personopplysningenes integritet og fortrolige karakter, samt prosedyrene for tilintetgjøring, og derved gi tilstrekkelig garanti mot risiko for misbruk og vilkårlighet"

Kravet til rettslig grunnlag reiser to hovedspørsmål. For det første må det avgjøres hva som kan utgjøre et rettslig grunnlag. At det må lov/forskrift til for disse registrene er neppe

tvilsomt. Videre må det foretas en vurdering opp mot hvilke nærmere krav direktivet stiller til innholdet i det rettslige grunnlaget, jf. særlig klarhetskravene som følger av fortalen.

Etter vårt syn vil det gi bedre forutsigbarhet og styrking av personvernet til borgerne dersom kapittel 69 uttrykkelig regulerte militærpolitiets registre etter samme modell som for politiets registre. Det må uttrykkelig fremgå hva som er hjemmelsgrunnlaget for hvert av militærpolitiets registre, hvem som kan registreres, hvilke opplysninger som kan registreres, krav til opplysningens kvalitet, tilgang, utlevering, informasjonsplikt, innsyn, retting, sperring, sletting, informasjonssikkerhet og internkontroll mv.

I forslaget til nytt kapittel 68 har man ikke vurdert og tatt stilling til hvilke bestemmelser i politiregisterforskriften kapittel 44, 47, 48, 49, 53 og 54 som passer og ikke passer på militærpolitiets registre. Samfunnsoppdraget til politiets er ikke nødvendigvis sammenfallende med samfunnsoppdraget til militærpolitiet og mange av bestemmelsene i eksempelvis politiregisterforskriften kapittel 47 passer etter vårt syn ikke på militærpolitiets kriminaletterretningsregister.

Det må gjøres av vurdering av kravene til lovlighet, nødvendighet og proporsjonalitet knyttet til militærpolitiets behandling av opplysninger til sine formål, jf. prinsipper i LED art. 4, 8 og 10.

EDPS¹ har utarbeidet en veileder «Assessing the necessity of measures that limit the fundamental right to the protection of personal data: A Toolkit»², til lovgivere i EU om hvordan spesielt kravet til nødvendighet skal vurderes i lovgivningsarbeid. Det gis også en vurdering av forholdet mellom krav til proporsjonalitet og nødvendighet, samt forholdet mellom pakten og EMK.

EPDS trekker i punkt 5 frem hvordan nødvendighetstesten skal vurderes opp mot den grunnleggende retten til personopplysningsvern. Retten til personopplysningsvern og retten til privatliv etter EMK artikkel 8 er to forskjellige størrelser. Terskelen for når en behandling anses for inngrep i retten til personopplysningsvern er i EU-retten satt lavt. EPDS er pekt på at EU-domstolen har lagt til grunn følgende:

«an act constitutes an interference with the fundamental right to the protection of personal data guaranteed by Article 8 of the Charter because it provides for the processing of personal data. In principle, therefore, any data processing operation (such as collection, storage, use, disclosure of data) laid down by legislation is a limitation on the right to the protection of personal data, regardless of whether that limitation may be justified.»³

EPDS peker videre på andre forhold som er relevant for vurderingen av når nasjonallovgivning griper inn i retten til personopplysningsvern:

«Furthermore, the CJEU has held in the vast majority of the cases dealing with legislative acts that a processing operation limited both the right to the protection of personal data and the right for respect of private life. The Court has held also that for the establishment of a

¹ European Data Protection Supervisor, som er EUs datatilsynsombudsmann.

² https://edps.european.eu/sites/edp/files/publication/17-06-01_necessity_toolkit_final_en_0.pdf

³ Se veilederens fotnote 32 med en rekke avgjørelser fra EU-domstolen som underbygger standpunktet.

limitation "it does not matter whether the information in question relating to private life is sensitive or whether the persons concerned have been inconvenienced in any way"».

EDPS har utarbeidet en nyttig sjekkliste for «new legislative measures», som også er relevant for lovgivning etter GDPR og LED. I veilederens side 9 til 24 er det utarbeidet en sjekkliste. Vi kan i denne sammenheng vise til hovedpunktene i sjekklisten på side 9:

«The Checklist for assessing necessity consists of four consecutive steps. Each step corresponds to a set of questions which will facilitate the assessment of necessity.

Step 1 is preliminary; it requires a detailed factual description of the measure proposed and its purpose, prior to any assessment.

Step 2 will help identify whether the proposed measure represents a limitation on the rights to the protection of personal data or respect for private life (also called right to privacy), and possibly also with other rights.

Step 3 considers the objective of the measure against which the necessity of a measure should be assessed;

Step 4 provides guidance on the specific aspects to address when performing the necessity test, in particular that the measure should be effective and the least intrusive. If the assessment of any of the elements detailed in Steps #2 to #4 leads to the conclusion that a measure might not comply with the requirement of necessity, then the measure should either not be proposed, or should be reconsidered in line with the results of the analysis."

Veilederen er relevant for de vurderinger som gjøres opp mot EU-retten i forbindelse med lovgivningsarbeid i Norge og reguleringen av de aktuelle registre militærpolitiet har.

Det fremgår videre av endringsforslagene at politiets tilgang til opplysninger som behandles av militærpolitiet for politimessige formål begrenses i forslaget til ny § 68-3 i politiregisterforskriften, jf. høringsnotatets punkt 3. En tilsvarende begrensning bør etter vårt syn også lov- eller forskriftsfestes for militærpolitiets tilgang til opplysninger politiet behandler for politimessige formål

Plassering av behandlingsansvar og klageinstans

I forslaget som er sendt på høring er forsvarssjefen behandlingsansvarlig for alle militærpolitiets registre for politimessige formål og Forsvarsdepartementet skal være klageinstans for militærpolitiets avgjørelser.

Etter EU-retten identifiseres behandlingsansvarlig ut fra hvem som bestemmer formålet med behandlingen og hvilke midler som skal benyttes.⁴ Den behandlingsansvarlige er det primære pliktsubjektet etter personopplysningsloven og politiregisterloven, og er ansvarlig for å sikre etterlevelse. Nærmere kriterier for identifisering av behandlingsansvarlig har ekspertorganer i EU-redegjort for både etter personverndirektivet og GDPR. Begrepet er definert i personvernforordningen artikkel 4 nr. 7 og LED artikkel 3 nr. 8 Ordlyden er nesten identisk med den tilsvarende legaldefinisjonen i personverndirektivet artikkel 2 bokstav d når det

⁴ Personvernforordningen art. 4 nr. 7, LED art. 3 nr. 8 og politiregisterloven § 2 nr 4.

kommer til kjernen i definisjonen. Dette innebærer at Artikkel 29 gruppens⁵ uttalelse om behandlingsansvar og databehandler etter personverndirektivet er relevant for LED. Det samme må sies om EDPBs uttalelse om behandlingsansvar og databehandler etter GDPR.⁶ Det påpekes at selv om Artikkel 29 gruppens uttalelser er av veiledende karakter så tillegges de stor vekt i praksis i EU-domstolen.

Artikkel 29-gruppen har pekt på at kriteriet "bestemmer" oppsummert kan deles inn i: (i) kontroll basert på eksplisitt juridisk kompetanse, (ii) kontroll basert på implisitt kompetanse og (iii) kontroll basert på faktisk innflytelse. EDPB har pekt at kriteriet "bestemmer" kan deles inn i: (i) "Control stemming from legal provisions" og (ii) "Control stemming from factual influence". Det synes som EDPB sin kategori (i) i stor grad favner over Artikkel 29 gruppens kategori (i) og (ii). Den moderniserte Europarådskonvensjonen 108 gir også tolkningsbidrag til hva som ligger i kriteriet "bestemmer". Der legges det til grunn at behandlingsansvar identifiseres ut fra hvem som har bestemmelsesrett over formål og midler.

Som for politiets behandling av opplysninger vil det være avgjørelser i "påtalesporet" som kan klages inn til overordnet påtale og avgjørelser i "forvaltningssporet" som kan klages inn til overordnet forvaltningsmyndighet. I påtalesporet er prinsippet om påtalemyndighetens uavhengighet i forhold til politiske myndigheter sentralt hva gjelder at klageinstans skal være overordnet påtalemyndighet. Når det gjelder plassering av behandlingsansvar så fremgår det ikke av høringsnotatet hvordan dette er vurdert opp mot EU-rettens kriterier for identifisering av behandlingsansvarlig. Oslo politidistrikt støtter innspillene fra Kripes og Oslo statsadvokatembeter på dette punktet og anbefaler at dette vurderes nærmere opp mot EU-rettens kriterier.

Tilgang til direkte søk i militærpolitiets registre til disiplinære formål

Det er i forslaget foreslått å utvide formålene som det lovlig kan gis tilgang til (rett til direkte søk) i politiregisterforskriften § 8-2 til også å gjelde for disiplinære formål, jf. forslaget § 68-3.

Dette vil gi åpne for tilgang som ikke engang politiet har i dag og som etter vårt syn omfattes av GDPR og personopplysningsloven. Slik vi ser det bør en slik utvidet bruk være godt begrunnet, nødvendig og proporsjonal. Det fremgår ikke av høringsnotatet hvordan denne utvidelsen er vurdert.

⁵ EU-kommisjonens ekspertorgan på personopplysningsvern etter personverndirektivet. Nå erstattet av personvernrådet (EDPB) etter personvernforordningen (GDPR).

⁶ Se opinion 1/2010 on the concept of the "controller" and "processor" og Guidelines 07/2020 the concept of controller og processor in the GDPR.

Som det vil ha fremgått vil Oslo politidistrikt fraråde de foreslåtte endringene i politiregisterloven og -forskriften før det er foretatt bedre og mer omfattende vurderinger.

Med hilsen

Beate Gangås
Politimester

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandler:
Monica Fornes, personvernrådgiver

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Kripos

Deres referanse:

Vår referanse:
20/160724 - 20

Dato:
01.03.2021

Høringsuttalelse - militærpolitiets behandling av opplysninger

Det vises til høringsnotat fra Justis- og beredskapsdepartementet av 18. desember 2020 om endringer i politiregisterloven og -forskriften knyttet til militærpolitiets behandling av opplysninger, samt brev fra Politidirektoratet av 8. januar 2021 med svarfrist for høringsnotatets punkt 3 til direktoratet innen 1. mars 2021. Kripos har inngitt høringsuttalelse til punkt 1 og 2 i brev datert 18. januar 2021.

Kripos støtter i hovedsak forslagene til endringer i politiregisterforskriften. Vi har imidlertid merknader til to av forslagene i høringsnotatet. Disse følger nedenfor.

Til § 2-1 nr. 6 samt bestemmelsene om behandlingsansvar i kapittel 69

Det foreslås i høringsnotatet at behandlingsansvaret for opplysninger militærpolitiet behandler for politimessige formål skal ligge til forsvarssjefen. Kripos stiller spørsmål ved om en slik løsning i tilstrekkelig grad bidrar til å sikre ivaretagelse av den militære påtalemyndigheten og militærpolitiets uavhengighet. Det vises til utredning fra Morten Ruud om ordningen med generaladvokat og krigsadvokater av 1. oktober 2015.¹ I utredningen konkluderer Ruud med at kravet til militærpolitiets uavhengighet slik det er utledet fra praksis i EMD neppe kan anses oppfylt av norsk militærpoliti i dag.² Det hitsettes fra utredningens punkt 6.2:

Militærpolitiet er underlagt den ordinære militære kommandostruktur, hvilket blant annet innebærer at ethvert ledd over sjefen for militærpolitiet vil ha formell myndighet til å gi instruksjoner om etterforskningen, eventuelt beordre denne avsluttet. At dette neppe vil skje i praksis vil i denne sammenheng ikke være tilstrekkelig. Det synes derfor behov for en endring som formaliserer sivil påtalemyndighets eksklusive instruksjonsmyndighet overfor militærpolitiet i etterforskingssaker.

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---forslag-til-endring-av-ordningen-med-generaladvokat-og-krigsadvokater/id2502422/?expand=horingsnotater>

² Utredningen punkt 6.2 s. 34 forts.

Kripos

Generaladvokaten påpeker det samme i sin virksomhetsrapport for 2019³:

Den alminnelige politi- og påtalemyndighet følger et to-sporet system mellom politisære og straffeprosessuelle virkemidler, der fagmyndigheten ligger til henholdsvis Politidirektoratet og riksadvokaten. Det tilsvarende to-sporede system for den militære politi- og påtalemyndighet reiser visse spørsmål om uavhengighet når det gjelder straffeprosessuell etterforskning, fordi militærpolitiet er kommandomessig underlagt Forsvaret selv. Uavhengighetsspørsmålet vil formentlig avklares gjennom det pågående arbeidet med revisjon av disiplinærloven og lov om militær politimyndighet. I dag praktiserer den militære påtalemyndighet en faktisk, men ikke fullt ut rettslig forankret, fagledelse og etterforskningsledelse av militærpolitiet i straffeprosessuelt øyemed.

Den behandlingsansvarlige er den som alene eller sammen med andre bestemmer formålet med behandlingen av opplysninger og hvilke hjelpemidler som skal brukes, jf. politiregisterloven § 2 nr. 4. Formelt sett vil myndigheten til å kunne bestemme formålet med behandlingen av opplysninger og hvilke hjelpemidler som skal brukes medføre mulighet til å kontrollere både innsamling og behandling av opplysninger, noe som prinsipielt sett kan være uheldig dersom militærpolitiet skal anses uavhengig av den øvrige kommandostrukturen i Forsvaret. Det må vel også kunne tillegges at behandlingsansvaret dersom det legges til forsvarssjefen vil være langt unna all praktisk bruk av de aktuelle opplysninger.

Etter Kripos syn vil det være mer naturlig å tillegge behandlingsansvaret for militærpolitiets behandling av opplysninger for politimessige formål til sjefen for militærpolitiet, eventuelt til Generaladvokaten. Dette vil være i overensstemmelse med systemet i politi- og påtalemyndigheten, hvor behandlingsansvaret i straffesaker er tillagt Riksadvokaten, embetslederne ved statsadvokatembetene eller politimestrene, avhengig av hvor saken behandles.

Kripos har ikke gått grundig inn på dette, men antar at saken kunne foranlediget en noe bredere drøfting av så vel prinsipielle som praktiske spørsmål enn det som foreligger i høringsnotatet. Når det også er slik at det foreligger en arbeidsgruppe som vurderer behovet for endringer i lov om politimyndighet i Forsvaret og regler for den fremtidige påtalemessige behandlingen av militære straffesaker, kunne man kanskje se disse forhold i sammenheng.

Til § 68-2

Departementet foreslår å gi en forskriftsbestemmelse som begrenser hvem som kan gis tilgang til opplysninger militærpolitiet behandler for politimessige formål. Kripos viser til vår høringsuttalelse datert 18. januar 2021. Det er etter Kripos' syn behov for en lignende bestemmelse for tilgang til den alminnelige politi- og påtalemyndighets opplysninger. Det kan for eksempel gjøres ved en endring av politiregisterforskriften § 8-1, slik at det tydelig fremgår at man i § 8-1 første ledd kun mener alminnelig politi og påtalemyndighet, og ikke alle deler av politi- og påtalemyndigheten som omfattes av loven, slik tilfellet vil være for blant annet politiregisterloven § 21 dersom de foreliggende forslag til endringer trer i kraft.

³ Generaladvokatens virksomhetsrapport 2019 s. 7.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/36e69ecd77d140f4b771ecbcf5fb5913/virksomhetsrapport-2019-generaladvokaten.pdf>

Avslutningsvis vil vi tilføye at forslaget til forskriften § 68-6 synes helt overflødig. Man må kunne forutsette at Forsvarssjefen (eventuelt Generaladvokaten eller sjefen for militærpolitiet) har oversikt over hvordan militærpolitiet er organisert.

Med hilsen

Ketil Haukaas
ass. sjef Kripos

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Kopi: Det nasjonale statsadvokatembetet

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vik
0125 OSLO

NORWEGIAN POLICE UNIVERSITY COLLEGE

Deres referanse:
20/160724-3

Vår referanse:
20/03521-3

Dato:
01.02.2021

HØRINGSVAR - POLITIREGISTERLOVEN OG POLITIREGISTERFORSKRIFTEN - MILITÆRPOLITIETS BEHANDLING AV OPPLYSNINGER

Politihøgskolen viser til høringsbrev av 18. desember 2020 fra Justis- og beredskapsdepartementet (JD) med høringsfrist 12. februar og 19. mars 2021, og brev fra Politidirektoratet (POD) av 8. januar 2021 med frist 26. januar og 1. mars. Denne høringsuttalelsen sendes både JD og POD. Nummereringen her følger nummereringen i høringsnotatet. Vi har funnet det mest hensiktsmessig å besvare hele høringsaken i samme brev, innen den første fristen.

2 - FORSLAG TIL ENDRINGER I POLITIREGISTERLOVEN §§ 3 OG 69

Politihøgskolen er enig i forslagene til endring i politiregisterloven, og har ingen ytterligere innspill.

3 - FORSLAG TIL FORSKRIFTSENDRINGER

Generelt

I en rekke paragrafer foreslås det at «kapittel ... gjelder så langt det passer». Dette er en formulering som kan gi opphav til misforståelser. Slik vi forstår høringsnotatet, er det meningen at tilpasningene er konkretisert og er uttømmende gjengitt forskriftsutkastet. Da er formuleringen «så langt det passer» misvisende, og kan gi opphav til en feiloppfatning om at rettsanvenderen kan tilpasse tolkingen etter et skjønn om hva som passer. Vi foreslår at denne passusen ikke tas med i forskriften.

Til utkastet til politiregisterforskriften § 69-1 Militærpolitiets reaksjons- og straffesaksregister

Etter de ordinære reglene reguleres innholdet i politiets reaksjonsregister av politiregisterloven § 9 og politiregisterforskriften § 44-4. Av reaksjoner i militære straffesaker er det kun dom og forelegg på militær arrest som skal registreres i politiets reaksjonsregister (§ 44-4 nr. 7).

Disse reglene får også betydning for hva som skal tas med på en politiattest. Etter politiregisterloven § 41 skal som hovedregel «alle straffer, andre strafferettslige reaksjoner og andre tiltak som er registrert i reaksjonsregisteret som følge av lovbrudd» anmerkes på en uttømmende politiattest.

Slik vi forstår utkastet til politiregisterforskriften § 69-1, er det meningen at militærpolitiets reaksjonsregister skal være mer omfattende enn politiets. Det må fortsatt være slik at det er politiregisterloven § 9 og politiregisterforskriften § 44-4 som danner rammen for hvilke reaksjoner som skal tas med på en uttømmende politiattest. Det vil nok følge av en naturlig tolking av loven, men kan være naturlig å nevne i proposisjonen for å unngå misforståelser.

Regelen kan med fordel omformuleres. Hva som er *formålet* med bestemmelsen, er prinsipielt noe annet enn hva registeret skal omfatte.

Det er ikke helt klart hvilke «avgjørelser eller tiltak som følge av lovbrudd i forbindelse med forebygging og straffeforfølgning» som skal omfattes. Vi antar at det menes refselsler etter [disiplinærloven](#) kapittel 2, men det bør sies klart i forskriften.

Med hilsen

Nina Skarpenes
Rektor

Bodil Haug
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandler:
Morten Holmboe